

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum in solenni voto continentiae possit Papa dispensare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Can. 22. 7.
13. ar. 7.

& pauperatis. Secundo quo ad formam, quia in voto simplici sit solum promissio & non traditio seu translatio domini, in voto autem solenni fit traditio sui in seruitium Dei: unde & presentem actualiter ponit se in manu prelati vice Dei.

9 Ex hoc apparet tertium, scilicet quod votum simplex impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit contractum, votum vero solenne impedit & dirimit. Cuius ratio est, quia res alicui promissa, sed nondum tradita potest in alterum transferri, licet transferens peccet, contra promissum faciens. Res vero in aliquo translata amplius alteri dari non potest. Cum ergo in voto simplici sit solum promissio continendi, in voto vero solenni sit traditio corporis sui, in manu alterius vice Dei, patet quod post votum simplex potest dare potestatem corporis sui coniugi per matrimonium, licet peccet contra promissum faciens, propter quod votum simplex dicitur impedire matrimonium contrahendum, quia illicitum contrahitur, sed non dirimit contractum, quia donum fiat: post votum vero solenne nullus potest potestatem sui corporis alteri tradere, cum iam in alterum translaverit vice Dei, & ideo solenne votum continet impedire matrimonium contrahendum, & dirimit contractum. Et istud habetur expressè extra, quod clericus vouentes matrimonium contrahere non possunt, quasi per totum.

10 Quidam autem dicunt scandalum pro causa, quia transgressio voti solennis est peccatum & scandalum, transgressio vero voti simplicis est solum peccatum. Sed istud non valet, quia transgressio voti simplicis potest esse cum scandalo, utpote quando venit ad notitiam multorum: & transgressio voti solennis sine scandalo, utpote si sit aliquis qui vivit in regione longinqua ubi eius conditio ignoratur. Alii dicunt quod illud est propter statutum ecclesie, sed illud minus valet, quia assignanda esset aliqua ratio statuti: & iterum si hoc esset propter solum statutum, ecclesia posset statuere contrarium, quod non est verum, melius est ergo quod dicitur primo modo, quia illa est vera ratio.

11 Ad primum argu. dicendum quod solennitas plus addit ad votum simplex vel additum supponit quam iuramentum. Iuramentum enim non addit, nisi confirmationem promissionis quae est in voto simplici, solennitas vero addit, vel supponit ultra votum simplex traditionem rei promissae ratione cuius habet impedire & dirimere matrimonium contractum, non autem iuramentum.

12 Ad secundum dicendum quod illa comparatio est intelligenda quantum ad genus peccati, quia vterque peccat mortaliter transgrediens votum simplex & votum solenne: sed non quantum ad gravitatem peccati, nec quantum ad impedimentum matrimonii propter causas dictas.

QUESTIO SECUNDA.

Utrum in solenni voto continentiae possit Papa dispensare.

Tho. 2. 2. q. 88. ar. 11.

Secundo quaeritur utrum in solenni voto continentiae possit Papa dispensare. Et videtur quod non, quia si posset, tunc ille cum quo dispensaret posset licite ad seculum reverti & contrahere matrimonium: sed ponamus quod intrasset religionem post matrimonium initiatum & non consummatum, & eo professo vxor eius contraxisset cum altero, tunc sequeretur quod aliquis vivente legitima vxore posset cum alia contrahere, hoc autem non videtur, quare &c.

2 Item extra de statu monachorum, cum ad monasterium dicitur quod abrenunciatio proprietatis ita annexa est regulae monachali, ut nec contra illam summus Pontifex valeat dispensare, sed eodem modo annexa est regulae monachali custodia castitatis, ergo &c.

3 IN contrarium arguitur, quia sicut votum abstinence potest vergere in periculum corporis, ita votum continentiae, sed propter periculum corporis licitum est dispensare in voto abstinence, ergo propter eandem causam licitum est dispensare in voto continentiae.

4 Item secundum Ber. quod pro charitate institutum est, contra charitatem militare non debet, sed si Papa non

posset dispensare in solenni voto continentiae, tunc alia quando militaret contra charitatem: sicut quando pro dispensatione pax vnus regni posset acquiri, ergo in tali casu licet dispensare.

RESPONSIO. Cum votum ex generali ratione voti non sit indispensabile, alioquin in nullo voto dispensari posset: quod non est verum, si in solenni voto continentiae non posset dispensari, hoc erit vel de ratione materiae de qua est, vel de ratione solennitatis additae, & quantum ad vtrumque sunt opiniones. Quidam enim dicunt quod in voto continentiae non potest dispensari propter excellentiam materiae, quia omnis dispensatio in voto requirit compensationem, sed continentia non potest per bonum aliquod compensari, secundum illud quod habetur Eccle. 26. non est digna ponderatio continentis animae, & quia per eam triumphat homo de domestico inimico & perfectius conformatur Christo quantum ad puritatem mentis, & corporis, ergo in voto continentiae non potest dispensari propter defectum compensationis. Sed istud non valet, quia sicut dictum fuit prius, virginitas vel continentia non est bonum aliquod secundum se, sed solum ut medicina (quatenus impediens liberam contemplationem diuinorum remouet) ad hoc enim ordinatur, ut patet per Apostolum 1. Cor. 7. Ex hoc sic arguitur: finis est melior his quae sunt ad finem sed contemplatio diuinorum est finis virginitatis vel continentiae, ergo est aliquid melius vtroque. Cum ergo possit dispensari in voto contemplationis vel orationis non obstante eius dignitate, fortiori ratione potest dispensari in voto continentiae. Nec obstat quod dicitur, quod non est condigna, &c. quia hoc est verum de bonis exterioribus vel corporalibus pertinentibus ad priuatam personam, sed bonum spirituale vel bonum commune genitum vel regno praeponderat bono continentiae, magis etiam confirmatur Deo per bonum contemplationis (quod pertinet ad animam) quam per bonum continentiae quod pertinet ad corpus: patet ergo quod votum continentiae non est indispensabile ratione materiae.

6 Si ergo sit indispensabile, hoc erit ratione solennitatis, & hoc quidam dicunt: quia sicut habetur Leuit. ult. quod semel sanctificatum est domino, non potest in alios usus commutari, sed per solenne votum continentiae saltem in religionis professione & sacri ordinis susceptione sanctificatur quis domino, & semel sanctificatus semper manet sanctificatus, ergo non potest deputari ad alios usus, & maxime contrarios, ut est usus matrimonii. Maior patet ex auctoritate allegata: & minor declaratur quantum ad vtrumque partem eius, quia solennitas attribuitur vnicuique rei secundum illius rei conditionem: sicut solennitas militariae consistit in apparatu equorum & armorum & concursu militum, quia haec militiae congruunt, & solennitas nuptiarum consistit in ornatu sponsi & sponsae, & conuentu amicorum quae nuptiis congruunt: & similiter cum votum sit promissio Deo facta, solennitas accipitur in illo voto secundum illud spirituale quod ad Deum pertinet, scilicet secundum aliquam spirituales benedictionem vel consecrationem, quorum vtrumque fit in professione certae regulae, & sacri ordinis susceptione. Sic autem consecratus nunquam consecrationem amittit quoadiu manet: quia in rebus inanimatis idem patet. Calix enim semel consecratus nunquam desinit esse consecratus quandiu manet integer, nec est in potestate prelati cuiuscunque semel consecratum desinat esse consecratum, & sic patet minor: sequitur ergo conclusio, scilicet quod consecratus domino per solenne votum continentiae non potest per quemcunque prelatum ad usum matrimonii deputari. Hoc tamen interest (ut isti dicunt) inter solennizationem voti per susceptionem sacri ordinis, & per professionem religionis, quia solennitatis ordinis, non est annexum votum continentiae essentialiter, sed solum ex statuto ecclesiae, propter quod votum continentiae se habet ad eam accidentaliter, & econuerso: & ideo in tali voto potest dispensari per ecclesiam non obstante consecratione cui non coniungitur votum per se, sed votum continentiae essentialiter est statui religionis per quam homo totaliter renunciat saeculo, & seruitio Dei mancipatur, quod non potest simul stare cum matrimonio in quo incumbit necessitas procurandae vxoris, & proliis, & familiae, & rerum quae ad hoc

ad hoc requiruntur, & ideo consecratio quæ fit in professione religionis habet essentialiter annexum votum continentie: propter quod sicut non potest fieri quod semel consecratus deo per professionem religionis non maneat consecratus, sic non potest fieri quod post votum continentie tali benedictione consecratus professus possit trans ferri ad contrarium actum matrimonii.

7 Quicquid de conclusione fit, ratio tamen non cogit. Quod enim dicitur in maiori quod illud quod est semel consecratum domino non potest in alios vius commutari, verum est passim & indifferenter, potest tamē in casu pro magna utilitate vel necessitate: unde David & qui cum eo erant comederunt panes domino consecratos, nec tamen peccaverunt, quia necessitas excusavit eos, ut habetur. 1. Regum. 21. Et hodie si quis laicus periculose sitiret, nec haberet in quo biberet nisi in calice consecrato, non peccaret si in eo biberet. Et si in talibus excusat necessitas personalis, fortiori ratione utilitas communis: & sic videtur dicendum in proposito quod consecratus domino per votum continentie solennizatus potest dispensari ad matrimonium propter bonum commune. Quod etiam dicitur in minori quod per solenne votum continentie consecratur quis domino, potest dici quod illa consecratio quæ fit in sacri ordinis susceptione, & professione religionis omnino se habet extrinsecè & indistinctè seu accidentaliter ad votum continentie, & hoc ipsi concedunt de consecratione quæ est in susceptione sacri ordinis. Idem etiam videtur de benedictione quæ est in professione religionis, quia ad professionem nulla benedictio ex necessitate requiritur, sed solum emissio voti in manu prelati: & quia si nulla adderetur benedictio vera esset professio, & æque obligaret apud Deum & homines sicut habita benedictio, quemadmodum dicitur de eo qui manet in religione transacto anno probationis, qui reputatur verè professus absque benedictione aliqua: quando etiam benedictio additur, illa magis respicit votum obedientie quam continentie, quia est benedictio habitus qui est signum quod deferretes similem habitum vivit in simili obedientia, propter quod videtur quod sicut potest dispensare in voto continentie solennizato per susceptionem sacri ordinis, ita quando solennizatur per professionem religionis.

*vide Cate. 22.
q. 88. ar. 11.*

8 Ideo potest aliter dici quod in voto continentie quasi licet quod solennizato potest Papa dispensare propter bonum commune, si ex tali dispensatione debeat tale bonum provenire. Cuius ratio est, quia sicut dictum fuit à principio, huic dispensationi non obstat nisi excellentia materis, si non possit fieri recompensatio & solennitas adhibita. Primum non obstat, ut satis fuit prius declaratum, nec secundum ut amplius declarabitur, quare &c. Quod enim voti solennizatio non obstat quin tale votum sit dispensabile, patet considerando quid solennitas addat ad votum, addit enim solum perfectionem quandam accidentalem: sicut enim in sacramentis & ceteris rebus differunt ea que sunt de necessitate ab his que sunt de solennitate, ita & in votis, utrobique enim res est perfecta essentialiter exclusa solennitate, ita quod solennitas non addit, nisi quandam decorem accidentalem, ut superius pluries dictum fuit in sacramentis: cum ergo votum essentialiter sit promissio, ac per hoc quædam obligatio, quicquid obligationis est in voto, totum est ibi exclusa solennitate. Est autem in voto duplex obligatio. Una solennis promissionis postquam res non debet alteri tradi, & hæc est in voto solenni. Alia est promissionis & traditionis rei promissæ postquam res non potest alteri tradi, cum primus iam sit adeptus dominium rei, & hoc est in voto perfecto. Essentialiter enim perficitur votum, cum sit quædam promissio in hoc quod res promissa traditur. Et ex hoc habet votum quod dirimat matrimonium contractum, ut prius dictum fuit, etiam si nulla solennitas adderetur, quæ quando additur nihil obligationis addit, sed solum quandam decorem. Ex quo potest sic argui: illud sine quo votum est essentialiter perfectum, nec addit voto aliquam obligationem non impedit quin in voto possit fieri aliqua dispensatio, sed solennitas voti est huiusmodi, ut declaratum est, ergo non impedit quin in voto continentie quantumcumque solennizato possit dispensari.

9 AD primum arg. dicendum, quod sicut non est inconveniens post matrimonium consummatum alteri mori, &

sic matrimonium dissolvi: & nihilominus si mortuus suscitaretur posset contrahere cum alia, prima manente, sic non est inconueniens quod post matrimonium initiatum, & per ingressum religionis tanquam per mortem spirituales solutum (si etiam religiosus per dispensationem suscitetur ad vitam civilem) quod contrahat cum altera prima vivente, nec propter hoc habet plures uxores, sed vnam tantum, quia cum prima fuit solum matrimonium.

10 Ad secundum dicendum quod intellectus decretalis est quod Papa non potest cum talibus dispensare, aut quia non potest passim, & pro libito voluntatis, sed solum pro magnis causis, & arduis recompensantibus votum continentie solennis, aut quia non potest dispensare in istis, supposito quod religiosus maneat religiosus, quia hoc implicat contradictionem: sed ipse potest facere de religioso non religiosum, & per consequens in votis religionis dispensare, quando hoc exigit necessitas vel evidens utilitas ecclesie.

11 AD primum arg. alterius partis dicendum est quod continentia non potest vergere in periculum corporis, sicut abstinentia: quia abstinentia est ab his que dicuntur pertinent ad conservationem corporis, sed continentia est ab his que pertinent ad multiplicationem speciei. Et ideo continentia non potest esse in periculum persone, sicut abstinentia, quin possit illi periculo per aliud remedium subueniri.

12 Aliud argumentum bene concludit propositum.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum omne scandalum sit peccatum.

Tho. 2. 2. q. 43.

DEinde queritur de scandalo. Primum vtrum omne scandalum sit peccatum. Et videtur quod non, quia nullum peccatum procedit ex pietatis affectu, quia non potest arbor bona fructus malos facere Mat. 7. sed aliquod scandalum videtur processisse ex affectu pietatis, illud scilicet de quo dixit dominus Petro, scandalum mihi est, ubi dicit Hieronymus, quod error Apostoli de pietatis affectu veniens nunquam incontinentium videtur esse diaboli, ergo non omne scandalum est peccatum.

2 Item Mat. 15. dicitur quod Pharisei ex verbo Christi scandalizati fuerunt, sed Christus nunquam aliquod peccatum fecit, ut dicitur Pet. 2. peccatum non fecit vllum, ergo non omne scandalum est peccatum.

3 IN contrarium est quod dicit glosa Mat. 17. quod scandalum est dictum vel factum minus rectum præbens alteri occasione ruinæ, sed omnis actus carens debita rectitudine est peccatum, ergo &c.

4 RESPONSIIO. Videnda sunt tria. Primum est quid sit scandalum. Secundum est, an omne scandalum sit peccatum. Tertium est, an sit speciale peccatum.

5 Quantum ad primum sciendum est sicut Hiero. dicit *Tho. 2. 1.* (exponens illud Mat. 17. scitis, quia Pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt) scandalum Græcè, nos offensionem vel ruinam, vel impactionem pedis possumus dicere: obex enim quod alicui ponitur in via corporali cui impingens disponitur ad ruinam dicitur scandalum, similiter in processu via spiritualis illud quo aliquis disponitur ad ruinam spiritualem dicitur scandalum, tale autem est verbum, vel factum minus rectum quo aliquis sua admonitione vel exemplo trahit alterum ad peccandum. Et ideo scandalum spiritualiter sumptum, est dictum vel factum minus rectum præbens alteri occasione ruinæ, ut dictum est: & quia actus sumunt rationem ex obiecto, aliquis in tendit suo malo verbo vel facto alium ad peccandum inducere vel etiam si ipse hoc non intendat, tamen ipsum factum est tale quod de sui ratione habet, ut sit inductivum ad peccatum, ut potest cum aliquis publice facit peccatum, vel aliquid quod habet similitudinem peccati, & tunc ille qui hoc facit proprie dat alteri occasionem ruinæ, potissimum quado hoc intendit, unde vocatur scandalum actuum. Per accidens verò verbum vel factum vnius est alteri causa peccandi